

הנדון : בקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

שלום רב,

כידוע, מעת לעת מכנס צה"ל את הוועדה המייעצת לשר הביטחון בענייני פטור משירות (להלן "ועדת המצפון") לבנים לבנות על מנת לדון בבקשות של מועמדים לשירות ביטחון (מלש"בים) לקבלת פטור משירות מטעמים פציפיסטיים. כמו כן, מכנס צה"ל מעת לעת את ועדת הערעור בנושא עבור מתן מענה מלש"בים המבקשים לערער על החלטת ועדת המצפון.

1. בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 אבקש לקבל את המידע הבא :

- א. ככל שקיים בידיכם מסמך (או מסמכים) עם פירוט ההליך לקבלת פטור מצפון, אנא צרפו מסמך/ים אלה.
- ב. ככל שקיים בידיכם נוהל המציין את הקריטריונים שעל פיהם נקבע האם יש להעניק לפונה פטור משירות מטעמי מצפון, אנא צרפו נוהל זה.
- ג. מספר הנציגים שנמצאים בוועדת המצפון ותפקידו של כל אחד מהם.
- ד. מספר הנציגים שנמצאים בוועדת הערעור ותפקידו של כל אחד מהם.
- ה. ככל שקיימים מכסות/יעדים/קריטריונים מספריים אחרים הנוגעים לכמות הפטורים מטעמי מצפון שיוענקו למועמדים לשירות ביטחון מדי תקופה כלשהי, אנא צרפו נתונים אלה כפי שמופיעים ברישומיכם.

2. אנא הציגו את הנתונים הבאים עבור כל אחת מהשנים 2017-2021 על פי חלוקה מגדרית לבנים ובנות, עבור **מלש"בים**.

- א. כמות המלש"בים שהגישו בקשה לקבלת פטור משירות צבאי מטעמי מצפון
- ב. כמה המלש"בים שזומנו בעקבות בקשתם לוועדת המצפון, וכמות המלש"בים שבקשתם להתייצב בפני הוועדה נדחתה
- ג. מספר הפעמים שהתכנסה ועדת המצפון במהלך השנה
- ד. כמות המלש"בים שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר הופעתם בוועדה, וכמות המלש"בים שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ה. כמות המלש"בים שהגישו ערעור על החלטה הוועדה לאחר שהיא לא קיבלה את בקשתם
- ו. כמות המלש"בים שהוזמנו להגיע לוועדת הערעור, וכמות המלש"בים שבקשתם להתייצב בפני ועדת הערעור נדחתה
- ז. מספר הפעמים התכנסה ועדת הערעור במהלך השנה
- ח. כמות המלש"בים שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר שהופיעו בפני ועדת הערעור, וכמות המלש"בים שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ט. כמות המלש"בים בסך הכל שקיבלה פטור מטעמי מצפון בכל שנה

3. אנא הציגו את הנתונים הבאים עבור כל אחת מהשנים 2017-2021 על פי חלוקה מגדרית לבנים ובנות, עבור **משרתי חובה**.

- א. כמות משרתי החובה שהגישו בקשה לקבלת פטור משירות צבאי מטעמי מצפון
- ב. כמה משרתי החובה שזומנו בעקבות בקשתם לוועדת המצפון, וכמות משרתי החובה שבקשתם להתייצב בפני הוועדה נדחתה
- ג. כמות משרתי החובה שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר הופעתם בוועדה, וכמות משרתי החובה שבקשתם נדחתה בוועדה זו

- ד. כמות משרתי החובה שהגישו ערעור על החלטה הוועדה לאחר שהיא לא קיבלה את בקשתם
- ה. כמות משרתי החובה שהוזמנו להגיע לוועדת הערעור, וכמות משרתי החובה שבקשתם להופיע בפני הוועדה נדחתה
- ו. כמות משרתי החובה שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר שהופיעו בפני ועדת הערעור, וכמות משרתי החובה שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ז. כמות משרתי החובה בסך הכל שקיבלה פטור מטעמי מצפון בכל שנה

4. אנא הציגו את הנתונים הבאים עבור כל אחת מהשנים 2017-2021 על פי חלוקה מגדרית לבנים ובנות, עבור **משרתי קבע**.

- א. כמות משרתי הקבע שהגישו בקשה לקבלת פטור משירות צבאי מטעמי מצפון
- ב. כמה משרתי הקבע שזומנו בעקבות בקשתם לוועדת המצפון, וכמות משרתי הקבע שבקשתם להופיע בפני הוועדה נדחתה
- ג. כמות משרתי הקבע שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר הופעתם בוועדה, וכמות משרתי הקבע שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ד. כמות משרתי הקבע שהגישו ערעור על החלטה הוועדה לאחר שהיא לא קיבלה את בקשתם
- ה. כמות משרתי הקבע שהוזמנו להגיע לוועדת הערעור, וכמות משרתי הקבע שבקשתם להופיע בפני הוועדה נדחתה
- ו. כמות משרתי הקבע שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר שהופיעו בפני ועדת הערעור, וכמות משרתי הקבע שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ז. כמות משרתי הקבע בסך הכל שקיבלה פטור מטעמי מצפון בכל שנה

5. אנא הציגו את הנתונים הבאים עבור כל אחת מהשנים 2017-2021 על פי חלוקה מגדרית לבנים ובנות, עבור **משרתי מילואים**.

- א. כמות משרתי המילואים שהגישו בקשה לקבלת פטור משירות צבאי מטעמי מצפון, **וכמות משרתי המילואים בדרגת קצונה מתוכם**
- ב. כמה משרתי המילואים שזומנו בעקבות בקשתם לוועדת המצפון, וכמות משרתי המילואים שבקשתם נדחתה
- ג. כמות משרתי המילואים שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר הופעתם בוועדה, וכמות משרתי המילואים שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ד. כמות משרתי המילואים שהגישו ערעור על החלטה הוועדה לאחר שהיא לא קיבלה את בקשתם
- ה. כמות משרתי המילואים שהוזמנו להגיע לוועדת הערעור, וכמות משרתי המילואים שבקשתם להופיע בפני הוועדה נדחתה
- ו. כמות משרתי המילואים שקיבלו פטור מטעמי מצפון לאחר שהופיעו בפני ועדת הערעור, וכמות משרתי המילואים שבקשתם נדחתה בוועדה זו
- ז. כמות משרתי המילואים בסך הכל שקיבלה פטור מטעמי מצפון בכל שנה, **וכמות משרתי המילואים בדרגת קצונה מתוכם**

שלום רב,

הנדון: בקשתך למידע בנושא אופן הטיפול בבקשות פטור משירות ביטחון מטעמי מצפון
שלך: בקשת חופש מידע מיום 19 באוגוסט 2021

1. להלן התייחסות צה"ל לבקשתך, לאחר בדיקה מול הגורמים המקצועיים.
2. בפתח הדברים, נציין כי העיכוב במתן מענה לבקשה זו נבע מהצורך באיסוף נתונים מגורמים שונים בצה"ל ביחס למענה, לרבות איסוף נתונים אשר לא היו מצויים בפורמט ממוחשב, והצלבתם זה עם זה.
3. **סעיף 1(א-ב) לבקשתך** מצורף נוהל העבודה של הוועדה המייעצת למתן פטור משירות ביטחון מטעמי מצפון, מיום 8 בפברואר 2017. הנוהל עוסק בפעילות הוועדה (הן הוועדה המייעצת והן ועדת הערעור). הנוהל מצורף **כנספח** למענה זה.
4. **סעיף 1(ג-ד) לבקשתך** אשר לבקשתכם לקבל מידע ביחס להרכב הוועדה המייעצת, יובהר תחילה כי נציגי ועדת הפטור וועדת הערעור זהים ומשובצים כך שלא יידונו בבקשה שדנו בה בעבר כערעור. לא קיימים נהלים הנוגעים לכניסה לוועדה ולפול או לאופן בחירת המשתתפים בכל ועדה. להלן יפורטו נציגי הוועדה הרלוונטיים נכון למועד הגשת הבקשה:

תפקיד	הנציג
יו"ר ועדה	אל"מ במיל' צביקה גל
יו"ר ועדה	אל"מ במיל' גיל בן שאול
נציג אקדמיה	פרופ' נעם זוהר
נציג אקדמיה	פרופ' אבי שגיא
נציג אקדמיה	ד"ר עידן ירון
נציג אכ"א	רמ"ד תכנון ומיצוי מפקדה או רמ"ד פסיכוטכני ביחס למלש"בים ולחיילים סדירים
נציג אכ"א	רמ"ד תנופה ביחס לחיילי מילואים
נציג מפצ"ר	ע' יועמ"ש חתומכ"א
נציג ממד"ה	רמ"ד מנפ"ה
נציג ממד"ה	ע. רמ"ד מדור מבד"ק

5. **סעיף 1(ה) לבקשתך** לא קיימים מכסות או יעדים מספריים הנוגעים לכמות הפטורים מטעמי מצפון המוענקים למיועדים לשירות ביטחון.
6. **סעיפים 2-3 לבקשתך** רשויות הצבא לא אוספות מידע בדבר מספר מקבלי הפטור מטעמי מצפון ולא מנוהל פילוח שלהם בתצורה המבוקשת. עם זאת, אגב טיפול בבקשת חופש מידע נוספת, נערכה בדיקה במערכות המידע הצבאיות ובמסמכים הפיזיים המצויים בידי הצבא, אשר תוצאותיה נוגעות לבקשתכם.

מהבדיקה עלה בידי רשויות הצבא להתחקות רק אחר חלק מפרטי המידע המבוקשים, כאשר ניסיון להתחקות אחר הנתונים נוספים העלה חרס או היה כרוך בהקצאת משאבים בלתי סבירה כמשמעה בסעיף 8(1) לחוק. יובהר כי הנתונים האמורים עשויים להיות חסרים, ומשקפים רק את הנתונים הקיימים שאותרו בצבא. כן יובהר כי הנתונים הנוגעים לבקשותיהם של חיילים סדירים מתבססים על תיקים פיזיים ורישום ידני, ולא עלה בידי רשויות הצבא לאתר נתונים בעניינם הקודמים לשנת 2018.

להלן הנתונים ביחס למספר הבקשות שהוגשו מצד מלש"בים וחיילים סדירים בשנים המבוקשות (נתוני שנת 2021 עד למועד הגשת הבקשה):

שנה קלאנדרית	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (1.1-30.6)
מספר בקשות	16	17	29	15	20	36	10
סטטוס המבקש	מלש"ב/ית	16	17	29	11	36	10
	שירות סדיר	0	0	0	4	3	0
מגדר	זכר	2	7	9	6	13	3
	נקבה	14	10	20	9	14	7
גיל	16-8	10	10	19	10	16	6
	19 ומעלה	6	7	10	5	20	4

להלן פילוח החלטות הוועדה בשנים המבוקשות (נתוני שנת 2021 עד למועד הגשת הבקשה):

החלטה	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (1.1-30.6)
נדחה על הסף	0	0	4	1	2	3	0
קבלת פטור אחר טרם הוועדה	3	1	5	2	1	6	0
ויתר על תצהיר	0	0	0	0	0	1	0
קבלת פטור מצפון לאחר הוועדה המייעצת	6	8	7	10	9	13	8
קבלת פטור אחר לאחר המלצת הוועדה	1	3	6	0	4	0	0
דחיית הבקשה לאחר הוועדה המייעצת*	6	5	7	2	4	13	2
מקרים בהם הוחלט על מתן פטור אחר מבין המקרים שנדחו	2	1	2	0	0	3	0

7. **סעיף 4 לבקשתך** לא הובאו משרתי קבע בפני הוועדה בשנים המבוקשות.

8. **סעיף 5 לבקשתך** אשר לאנשי מילואים נדונו 50 בקשות, אשר הוגשו כולן על-ידי גברים. במהלך שנת 2021 (עד מועד הגשת הבקשה), לאור התפרצות מגפת הקורונה, לא התקיימו ועדות מצפון עבור אנשי מילואים. הנתונים שאותרו ביחס לחיילי מילואים, בפילוח לפי מועד קיום הוועדה, גיל המבקש, דרגתו והחלטת הוועדה, יפורטו להלן:

2020	2019	2018	שנה קלאנדריית
8	16	26	מספר בקשות
0	0	2	דרגה רב"ט
5	11	9	סמ"ר
0	4	7	רס"ל
2	1	2	רס"ר
0	0	4	סגן
1	0	2	סרן
0	0	1	לא נמצא רישום
1	0	1	23
2	3	2	24
2	2	2	25
0	2	3	26
1	3	5	27
0	2	2	28
0	1	4	29
0	1	2	30
0	1	0	31
0	0	3	32
1	0	1	33
1	0	0	35
0	1	0	36

להלן פילוח החלטות הוועדה בשנים המבוקשות :

2020	2019	2018	החלטה
2	3	3	קבלת פטור מצפון לאחר הוועדה
2	0	4	קבלת פטור אחר לאחר הוועדה
1	0	2	שיבוץ במאגר לשעת חירום בלבד
2	3	5	שיבוץ בתפקיד עורפי
1	2	5	דחיית הבקשה
0	8	7	לא אותר תיעוד

9. על החלטה זו ניתן להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב.

10. בברכה,

מוסקוביץ
ומבצעים
צה"ל

צופיה
אסטרטגיה

סא"ל
רע"ן
ב/דובר

נספח נוהל עבודת ועדת המצפון

61
מפקד
0304-9901/2
0304-6052
כללי
01251-01-640
תשע"ז
2017

מיטב
לשכת
טל'
פקס
תיקו:
סימוכין:
ש"ב
ש"ב
פברואר
08

בלמ"ס

הנדון: נוהל עבודה – הוועדה המייעצת למתן פטור משירות ביטחון מטעמי מצפון

רקע כללי

1. בהתאם לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון") מוטלת על כל אזרח ועל כל תושב קבע במדינת ישראל חובת השירות הצבאי.
2. למול חובת השירות הצבאי והערך בדבר נשיאה שוויונית בנטל השירות, עומדים לעיתים טעמים שיש בהם כדי להצדיק בחינת מתן פטור מחובת שירות ביטחון. אחד מאותם טעמים אשר הוכרו על-ידי רשויות הצבא כעשויים להצדיק מתן פטור משירות ביטחון, בנסיבות מסוימות, הוא **התנגדות מצפונית כללית לשירות בצבא**. פטור משירות מטעמים שבהתנגדות מצפונית כללית לשירות בצבא ניתן לפי סעיף 36 לחוק שירות ביטחון. מדיניות זו של רשויות הצבא הוכרה בפסיקת בית המשפט העליון לאורך השנים כמדיניות ראויה ומאוזנת.
3. שאלת גילוי מצפוני של אדם אינה שאלה קלה כלל עיקר. לאור המורכבות הרבה הכרוכה בבחינת בקשות של חיילים או מיועדים לשירות ביטחון (להלן: "מלש"ב") למתן פטור כאמור משירות ביטחון, הוקמה ועדה המייעצת לגורמים המוסמכים בצה"ל להחליט בבקשה בעת קבלת החלטה זו (להלן: "הוועדה המייעצת"). חברי הוועדה הם אישים בעלי מומחיות בתחומי הידע השונים הנדרשים לצורך קבלת החלטה בנושא זה.
4. מטרתו של נוהל זה להסדיר את הליך בחינתן של הבקשות לפטור משירות ביטחון מטעמי מצפון, ובפרט את פעילותה של הוועדה המייעצת.

הגורמים המוסמכים לדון בבקשה לפטור משירות מטעמי מצפון

5. הגורמים המוסמכים:

- א. לעניין מלש"בים וחיילים בשירות סדיר – סגן מפקד מיטב לגיוס.
- ב. לעניין חיילים בשירות המילואים – רע"ן עתכ"א מילואים.
- ג. ערעור על החלטות בנושא זה – מפקד מיטב.

נוהל הגשת בקשה לפטור משירות מטעמי מצפון והטיפול המקדמי בה

6. בקשה לפטור משירות מטעמים שבהתנגדות מצפונית כללית לשירות בצבא תוגש בכתב לגורמים הבאים:
  - א. לעניין מלש"בים – ללשכת הגיוס.
  - ב. לעניין חיילים בשירות סדיר – לשלישות היחידה.

עמוד 1 מתוך 4

בלמ"ס

סימוכין: 01251-01-640

בנוסף ים בוועדה מועדון שירות ביטחון

עמוד 2 מתוך 4

בלמ"ס

סימוכין: 01251-01-640

בלמ"ס

ה. נציג אזרחי – אקדמאי אזרח אשר אינו משרת בשירות סדיר, בעל רקע והכשרה אקדמית הרלוונטית לבחינת התקיימותה של התנגדות מצפונית כללית לשירות בצבא. מינויו של נציג אזרחי לחבר הוועדה המייעצת ייעשה באישור רה"ט תומכ"א.

14. משתתפים אשר אינם חברי וועדה:

מזכיר הוועדה – קצין במדור תכנון ומיצוי במיטב או במדור תנופה ביחידת עתכ"א מילואים. על מזכיר הוועדה לוודא כי כלל החומרים הנוגעים לבקשות העולות לדיון בפני הוועדה יובאו בפני חברי הוועדה על מנת לאפשר פעולתה התקינה.

סדרי הדיון בוועדה

15. טרם מועד התכנסות הוועדה, יעביר מזכיר הוועדה אל חברי הוועדה מצע, הכולל את החומרים הנוגעים לעניינם של המלש"בים והחיילים אשר יידונו במסגרת הוועדה.

16. כל חייל או מלש"ב ראשי להביא עד שני עדים מטעמו. שמיעה של עדים נוספים תיעשה באישור יו"ר הוועדה בלבד.

17. הוועדה רשאית להזמין להופיע בפניה כל גורם אשר עשוי לסייע בבירור הטעמים בגינם מבקש המלש"ב או החייל פטור משירות ביטחון או בהעמקת ההיכרות עם אישיותו.

18. מהלך הדיון בוועדה יתועד באמצעות רישום פרוטוקול של השיח עם המבקש והעדים מטעמו.

19. מהלך הדיון:

א. חברי הוועדה ינהלו שיח עם המבקש בנוגע לטעמים בגינם הוא מבקש שיינתן לו פטור משירות צבאי. יובהר, כי אף אם המבקש מיוצג על ידי עורך דין, ראשאים חברי הוועדה לנהל שיח עם המבקש שלא בנוכחות עורך דינו. לעורך דינו של המבקש תינתן האפשרות להביא את דבריו בפני חברי הוועדה.

ב. ככל שישנם עדים נוספים מטעמו של המבקש, וככל שהוועדה מצאה להזמין אנשים נוספים להופיע בפניה, ינהלו עימם חברי הוועדה שיח בנוגע להיכרותם עם המבקש, לטעמים העומדים בבסיס בקשתו ולכל עניין אחר אשר לדעת חברי הוועדה יכול לסייע בבירור הבקשה.

20. לאחר סיום מהלך הדיון, יקיימו חברי הוועדה התייעצות פנימית, בסיומה תגובש המלצת הוועדה לגורם המוסמך. המלצת הוועדה תינתן ברוב קולות, ותנומק בכתב. במקרה של היעדר רוב, המלצת הוועדה תהיה כדעת יו"ר הוועדה. בהמלצת הוועדה יינתן ביטוי גם לדעות מיעוט, ככל שתהיינה.

21. לאחר עיון בהמלצת הוועדה המייעצת, יגבש הגורם המוסמך את החלטתו האם לפטור את המבקש משירות ביטחון.

בלמ"ס

22. החלטתו המנומקת של הגורם המוסמך תישלח למלש"ב או לחייל על ידי מזכיר הוועדה לכל המאוחר בתוך 14 ימים ממועד קבלת ההחלטה. נדחתה הבקשה - תצורף להחלטת יו"ר הוועדה הודעה על זכות הערעור ועל המועד להגשתו.

ערעור על החלטת הגורם המוסמך

23. מבקש רשאי לערער בכתב על ההחלטה בעניינו בתוך 30 ימים מהמועד בו נמסרה לו החלטת הגורם המוסמך.

24. לצורך הדיון בערעור על החלטה בעניין מתן פטור משירות ביטחון מטעמי מצפון, תתכנס ועדה אשר תפקידה לייעץ למפקד מיטב (להלן: **ועדת הערעור**).

25. א. הרכב ועדת הערעור יהיה זהה להרכב הוועדה המייעצת למעט נציג אכ"א, וסדרי הדיון בה יהיו כסדרי הדיון בוועדה המייעצת.

ב. יובהר, כי חבר ועדה אשר דן בעניינו של מבקש במסגרת וועדה מייעצת אינו יכול לשמש כחבר בוועדת הערעור הדנה באותה הבקשה.

26. לאחר עיון בהמלצת ועדת הערעור, יגבש מפקד מיטב את החלטתו האם לפטור את המבקש משירות ביטחון.